

मौरी पालन कार्यक्रम
सात दिनै कार्यक्रम, वि.सं. २०७३
- त्रिभाण्ड नाम -

भाग १२ विविध

१२.१ मौरी पालन व्यवसायको लागि स्कीम नमूना फर्म

पूजिगत लगानी

क्र.सं.	विवरण	इकाई	परिमाण	दर	जम्मा रु.	कैफियत
१)	न्यूटन घर (स्टायण्ड सहित)	सेट				
२)	न्यूक्लियस गोला	संख्या				
३)	घुम्टी	संख्या				
४)	पंजा	जोडा				
५)	धुवाँकर	संख्या				
६)	मौरीघार उपकरण तथा चक्कूहरु	सेट				
७)	महदानी	संख्या				
८)	क्वीन एक्सक्लुडर	संख्या				
९)	फीडर	संख्या				
१०)	क्वीन गेट	संख्या				
११)	न्यूक्लीयस घर	संख्या				
	जम्मा					

चालू पूंजी

पहिलो बर्ष

खर्च

ह्रास कट्टी -

ચિની ખુવાઉન -

ज्यामी ज्याला -

આમ્દાની

મહા ઉત્પાદન -

मैन उत्पादन -

न्यूक्लियस कोलोनी उत्पादन -

परागसेचन -

जम्मा

दोश्रो वर्ष

हास कही -

ચિની સુવાડન -

ज्यामी ज्याला -

मह उत्पादनबाट -

मैन उत्पादनबाट -

न्यूक्लियस गोला उत्पादनबाट -

परागसेचन - अनिश्चित

जम्मा

नोट: दोश्रो बर्षदेखि उत्पादनमा बृद्धि तथा खर्चमा कमी हुँदै जान्छ ।

१२.२ मौरी पालन तालीम पाठ्यक्रम

मौरी पालन तालीम
सात दिने कार्यक्रम तालीका

दिन	समय	विषय-बस्तु विवरण
पहिलो दिन	१०:००-११:००	नाम दर्ता, परिचय, प्रशिक्षार्थीहरूको तालीम प्रतिको आकांक्षा, अभिलाषा, तथा पूर्व-मूल्याङ्कन
	११:००-१२:००	मौरी तथा त्यसका जातीय विशेषताहरू
	१२:००-१३:००	परम्परागत र आधुनिक मौरी पालन तथा त्यसका आर्थिक महत्व बारे तुलनात्मक विवेचना
	१३:००-१४:००	बिश्राम / चियापान
	१४:००-१५:००	मौरीको शारीरिक बनावट बारे साधारण जानकारी
	१५:००-१६:००	मौरीको सामाजिक जीवन, वर्ग बिभाजन तथा कार्य बिभाजन
	१६:००-१७:००	छलफल
दोश्रो दिन	१०:००-११:००	मौरीको जीवन-चक्र तथा विभिन्न अवस्थाहरूको विकास
	११:००-१२:००	मौरीको भौतिक आवश्यकताहरू र तिनको प्रबन्ध
	१२:००-१३:००	मौरी पालनमा प्रयोग हुने मुख्य-मुख्य उपकरणहरूको परिचान तथा प्रयोग विधि बारे जानकारी
	१३:००-१४:००	बिश्राम / चियापान
	१४:००-१५:००	परम्परागत घरहरू तथा त्यसमा आवश्यक सुधार बारे जानकारी
	१५:००-१६:००	मौरीघार निरीक्षण चाका अवलोकन तथा आवश्यक प्रबन्धहरू
	१६:००-१७:००	छलफल
तेश्रो दिन	१०:००-११:००	मौरीको हूल, निर्यास, प्रबन्ध तथा त्यसको रोकथाम
	११:००-१२:००	मौरीको गृह त्याग, व्यवस्थापन तथा त्यसको रोकथाम
	१२:००-१३:००	मौरीगोला बिभाजन तथा संयोजन गर्ने तरीका
	१३:००-१४:००	बिश्राम / चियापान
	१४:००-१५:००	परम्परागत मौरीघारबाट आधुनिक घरमा मौरी सार्ने तथा मौरीघार फेर्ने विधि
	१५:००-१६:००	छलफल
चौथो दिन	१०:००-११:००	मौरी चरन तथा मौरीबाट उत्पादन बृद्धि (परागसेचन) बारे जानकारी
	११:००-१२:००	मौरीमा हुने लडाई-भगडाको कारणहरू तथा त्यसको रोकथाम
	१२:००-१३:००	मौरीको मौसम अनुसारको व्यवस्थापन
	१३:००-१४:००	बिश्राम / चियापान
	१४:००-१५:००	मैन निकाल्ने तरीका प्रशोधन, संचेत तथा बजार व्यवस्था
	१५:००-१६:००	मौरीको कृत्रिम खाना तयार गर्ने तथा खुवाउने विधि
	१६:००-१७:००	छलफल

दिन	समय	विषय बस्तु विवरण
पाँचौं दिन	१०:००-१७:००	फिल्ड भ्रमण (मौरी पालन गरेको कृषक तथा सरकारी, गैर-सरकारी एपियरीमा)
छैठौं दिन	१०:००-११:००	वितपाते कर्मीमौरीहरुको रोकथाम तथा उपचार विधि
	११:००-१२:००	मह निकाल्ने तरीका, प्रशोधन, संचेत तथा बजार व्यवस्थापन
	१२:००-१३:००	मौरीबाट उत्पादित मैनबाट मैनबत्ती, क्रीम, तथा कृत्रिम चाका निर्माण गर्ने तरीका
	१३:००-१४:००	बिश्राम / चियापान
	१४:००-१५:००	मौरीको मुख्य-मुख्य शत्रुहरु, कीटनाशक बिषादीहरु तथा तिनबाट बच्ने उपायहरु
	१५:००-१६:००	मौरीका घातक रोगहरु तथा तिनका पहिचान, रोकथामका उपायहरु
	१६:००-१७:००	छलफल
सातौं दिन	१०:००-११:००	सुलभ तथा सस्तो स्थानीय स्रोत "साधनबाट मौरी सामाग्री तथा मौरीघार निर्माण गर्ने विधि बारे जानकारी
	११:००-१२:००	मौरी चरनको व्यवस्थापन तथा मौरी चरन पात्रो निर्माण गर्ने
	१२:००-१३:००	मौरी पालन सम्बन्धि बिभिन्न अन्य स्लाइड तथा भिडियो प्रदर्शन
	१३:००-१४:००	बिश्राम / चियापान
	१४:००-१५:००	मौरी पालनको सही प्रारम्भ -- सामुहिक छलफलबाट
	१५:००-१६:००	प्रशिक्षार्थी (कृषक) हरुको प्रश्नको जवाफ तथा छलफल तथा अन्तिम मूल्याङ्कन
	१६:००-१७:००	प्रमाण-पत्र वितरण तथा तालीम बिसर्जन

१२.३ पूर्व-मूल्याङ्कन नमूना प्रश्नहरु

मौरी पालन तालीम पूर्व-मूल्याङ्कन

मौरी पालन तालीम संचालन गर्नु भन्दा पहिला तालीममा सहभागी भएकाहरुलाई मौरीमा कतिको जानकारी छ र प्रशिक्षकलाई तालीम संचालन गर्दा कुन स्तरदेखि संचालन गरिने हो सोको जानकारी पूर्व-मूल्याङ्कनबाट स्पष्ट हुन जान्छ । र तालीमलाई सही दिशातिर निर्देशित गर्दछ ।

मौरी पालन तालीम
(पूर्व-मूल्यांकन)

प्रशिक्षार्थीको नाम :

ठेगाना :

जिल्ला :

गा.बि.स.

वडा नं.

सबभन्दा ठीक उत्तरमा ठीक (✓) चिन्ह लगाउनु होस् ।

१. मौरी कस्तो किरा हो ?

- क) हानीकारक
- ख) लाभदायक
- ग) दुईटै हो

२. मौरीको कतिवटा खुट्टा हुन्छ ?

- क) चार वटा
- ख) छ वटा
- ग) आठ वटा

३. कर्मिमौरीले के काम गर्छ ?

- क) मह बनाउने
- ख) फुल पार्ने
- ग) माथिको दुबै

४. रानु मौरीले के काम गर्छ ?

- क) मह बनाउने
- ख) फुल पार्ने
- ग) बच्चा हुर्काउने

५. भालेमौरीले के काम गर्छ ?

- क) मह बनाउने
- ख) गर्भसेचन कार्य
- ग) पराग बटुल्ने

६. कर्मीमौरीको आयु कति हुन्छ ?

- क) तिन हप्ता
- ख) छ हप्ता
- ग) नौ हप्ता

७. मौरीको कतिवटा आँखा हुन्छ ?

- क) दुई वटा
- ख) पाँच वटा
- ग) छ वटा

८. भालेमौरीको कतिवटा खिल हुन्छ ?

- क) एक वटा
- ख) दुई वटा
- ग) हुँदैन

९. कर्मीमौरीको कति वटा खिल हुन्छ ?

- क) एक वटा
- ख) दुई वटा
- ग) हुँदैन

१०. एउटा मौरीधारमा कति वटा रानु मौरी हुन्छ ?

- क) दुई वटा
- ख) एक वटा
- ग) तीन वटा

११. कुनै घरमा मह छैन भने के गर्नु पर्छ ?

- क) चिनी चास्नी दिनु पर्छ
- ख) पानी दिनु पर्छ
- ग) केही दिनु पर्दैन

१२. मौरीको पछाडिको खुट्टाको काम के हो ?

- क) कुट बटुल्ने
- ख) हिड्ने
- ग) दुबै काम

१३. मौरीले मैन कुन बिरुवाको फूलबाट ल्याउँछ ?

- क) तोरी
- ख) चिउरी
- ग) दुइटै होइन

१४. रानु भाले लाग्ने बेलामा कहाँ गएर लाग्छ ?

- क) बाहिर आकाशमा
- ख) घरभित्र
- ग) धेरै फूल फुलेको बिरुवामा

१५. रानु मौरी आफ्नो पूरा जीवनमा कति चोटी भालेसित लाग्छ ?

- क) एक चोटी
- ख) दुई चोटी
- ग) पाँच चोटी

१६. कर्मीमौरी कति दिनमा जन्मिन्छ ?

- क) २४ दिनमा
- ख) २९ दिनमा
- ग) १६ दिनमा

१५६ मौरी पालन प्रशिक्षक स्रोत पुस्तिका

१७. रानु मौरीको आयु कति हुन्छ ?

क) दुई वर्ष

ख) चार वर्ष

ग) एक वर्ष

१८. शुद्ध महमा पानीको मात्रा कति हुन्छ ?

क) १७ देखि २० प्रतिशत

ख) ३० प्रतिशत

ग) दुबै होइन

१९. हूल निर्यास किन हुन्छ ?

क) नयाँ रानु जन्मेपछि

ख) खानाको कमी भएपछि

ग) माथिको दुबै होइन

२०. गृह त्याग किन हुन्छ ?

क) नयाँ रानु जन्मेपछि

ख) खानाको कमी

ग) भाले मौरी जन्मेपछि ।

१२.४ मौरी पालन तालीमको अन्तिम मूल्याङ्कन नमूना प्रश्नहरू

मौरी पालन तालीमको अन्तिम मूल्याङ्कन

मौरी पालन तालीमको अन्तिम दिन सो तालीमको मूल्याङ्कन गर्नु आवश्यक हुन्छ । किनभने तालीम कतिको प्रभावकारी तथा उपयोगी भयो भन्ने कुरा अन्तिम मूल्याङ्कनबाट थाहा हुन्छ । त्यसैले अन्तिम मूल्याङ्कन गर्नु ज्यादै आवश्यक पर्छ ।

मौरी पालन तालीम (अन्तिम मूल्यांकन)

प्रशिक्षार्थीको नामावली :

ठेगाना : जिल्ला :
गा.वि.स. वार्ड नं.

ठीक उत्तरमा सहि (✓) चिन्ह लगाउनु होस् ।

१. नेपालको घर-पालुवा जातको मौलिक मौरी कुन हो ?

- क) एपिस मेलिफेरा
- ख) एपिस फ्लोरिया (कट्यौरी)
- ग) एपिस डर्सेटा (भीर मौरी)
- घ) एपिस सेराना

२. एपिस सेराना र एपिस मेलिफेरा मौरी एकै स्थानमा राख्दा के हुन्छ ?

- क) एकले अर्कामा रोग, किरा सार्छन्
- ख) एक आपसमा भगडा गर्छन्
- ग) मेलिफेराले सेरानाको मह चोर्छन्
- घ) माथिका सबै ठीक छन्

३. आधुनिक घरमा के हुन्छ ?

- क) चौकोस (फ्रेम)
- ख) बच्चा हुर्काउने र मह जम्मा गर्ने अलग्गै कोठा
- ग) दुबै ठीक
- घ) दुबै बेठीक

४. परालको घर के हुन्छ ?

- क) चिसोमा अरु घर भन्दा बढी चिसो
- ख) तातोमा सबैभन्दा तातो
- ग) सबै भन्दा महङ्गो
- घ) अरु भन्दा सस्तो

५. परम्परागत मौरी पालनबाट के हुन्छ ?

- क) मह काट्दा बच्चा समेत नष्ट हुन्छ
- ख) निरीक्षण गर्न असजिलो हुन्छ
- ग) चाका पुनः प्रयोग गर्न सकिदैन
- घ) माथिका सबै ठीक छन्

६. रानुले एक दिनमा कति फुल पाउँछ ?

- क) १०० - १५० सम्म
- ख) ३०० - ८०० सम्म
- ग) १,००० - ३,००० सम्म

७. हूल छुट्टिनु भन्दा पहिला घरमा के देखिन्छन् ?

- क) भाले मौरी
- ख) रानु कोष
- ग) दुबै

८. रानु मौरी आफ्नो जीवनकालमा कति पटक भालेसंग लाग्छ ?

- क) एक पटक
- ख) दुई पटक
- ग) जति पटक फुल पाउँछ त्यति पटक
- घ) माथिका सबै ठीक

९. मौरीले कुन फूलबाट मह बनाउँछ ?

- क) सबै किसिमका फूलहरुबाट
- ख) जङ्गली बिरुवाका फूलहरुबाट मात्रै
- ग) कुनै निश्चित फूलहरुबाट मात्र

१०. मह स्वास्थ्यको लागि कस्तो हुन्छ ?

- क) गुलियो हुन्छ
- ख) स्वास्थ्यबर्धक हुन्छ
- ग) हानीकारक हुन्छ

छोटो उत्तर लेखु होस्

१. रानुले फुल पारिरहेको छैन भने के गर्नु पर्छ ?
२. मौरीलाई कुन समयमा कसरी खाना दिनु पर्छ ?
३. आधार चाका दिनाले के फाइदा हुन्छ ?
४. स्याक ब्रुड रोग लागेमा के गर्नु पर्छ ?
५. मौरीका मुख्य शत्रु को हुन् ?
६. मौरीले हूल निर्यास गर्नु (भाग्नु) भन्दा पहिले देखिने लक्षण के के हुन् ?
७. कृत्रिम तरिकाले बंश वृद्धि कसरी गर्न सकिन्छ ?
८. तपाई आफ्नो मौरी आधुनिक घरमा राख्न चाहनु हुन्छ की हुँदैन ? हुन्छ भने किन ?
९. गृह त्यागबाट मौरीलाई कसरी बचाउने ?
१०. मौरीबाट हुने मुख्य-मुख्य फाइदाहरु के के हुन् ?